

АКАДЕМИК ВОЈИН ШУЛОВИЋ (1923–2008)

У саобраћајном удесу 22. фебруара 2008. године трагично је преминуо један од великана наше струке – академик Војин Шуловић, изузетни хуманиста, надарени научник и истакнути ерудита.

Рођен је 18. маја 1923. године у Куршумлији, где је завршио основну школу, а гимназију у Прокупљу 1941. Био је веома поносан на средину из које је потекао и често истицао да су утицаји те околине, родитеља, породице, учитеља и професора, који су му говорили да се једино радом може успети, били главни путоказ у сваком тренутку живота. У гимназији су га посебно занимале природне науке: биологија, физика, хемија, математика. Читајући у то време, када се у сваком младом човеку одиграва изванредан процес идентификације, биографије Флеминга, Коха, Павлова, заволео је медицину. Написао је да се скоро уопште није премишљао какво ће му бити опредељење када је дошло време студија.

По завршетку рата 1945. године уписао се на Медицински факултет у Београду, где је и дипломирао 1951. Студије су биле озбиљне, иако су услови били веома лоши. Рат се тек био завршио. Професори су му импоновали и као наставници и као стручњаци, а посебно као људи. Говорио је да су му студије дале основ за све што је касније радио и урадио. Током студија је радио као демонстратор на Хемијском институту, а касније и на Институту за физикалну медицину. Већ у том периоду је објавио и своје прве стручне радове, који су били запажени и награђени на конкурс Универзитета у Београду.

По завршетку студија радио је као лекар на Хемијском институту, а после годину дана је почео специјализацију гинекологије и акушерства на Гинеколошко-акушерској клиници у Београду. Специјалистички испит је положио 1956. године. За асистента на Катедри за гинекологију и акушерство Медицинског факултета у Београду изабран је 1954, за доцента 1961, за ванредног професора 1969, а за редовног професора 1976. године. Осим на Медицинском факултету у Београду, држао је редовну и постдипломску наставу на медицинским факултетима у Крагујевцу, Нишу, Новом Саду и Приштини. На Медицинском факултету у Загребу био је стални предавач постдипломске наставе из области перинаталне медицине и предавач на постдипломској настави у Индонезији и Грчкој.

Био је начелник Одељења патологије трудноће и директор Гинеколошко-акушерске клинике од марта 1973. до октобра 1985. године. У периоду 1985-1987. године био је проректор Универзитета у Београду, одговоран за научни рад и међународне везе. Од 1987. до 1996. године, у изузетно тешком периоду за нашу земљу, био је председник Српског лекарског друштва. Својим залагањем и ауторитетом допринео је да рад Друштва одржи на завидном нивоу. Цењећи његов допринос у раду, СЛД га је

изабрало за почасног председника. Пензионисан је 30. септембра 1988. године.

Написао је да се за гинекологију определио случајно, мада је још као студент волео тај предмет. Касније је као наставник унео потпуно нов, визионарски приступ гинекологији и акушерству. Студентска предавања је почињао тумачењем да је предмет који предаје – предмет који се бави „проблемима хумане репродукције”. Сматрао је тада да је то право одређење за појам гинекологије и акушерства, јер обухвата и проблеме генетике, опште биологије, патофизиологије, молекуларне биологије, ендокринологије.

Хабилитациони рад је припремао на Гинеколошкој клиници у Стразбуру, у Француској, а хабилован је на Медицинском факултету у Београду, на којем је одбранио и докторску дисертацију под насловом „Биолошки и биохемијски аспект хориогонадотропног хормона плацентног порекла”. По повратку с усавршавања у Стразбуру 1959. године, уз помоћ проф. Синише Тасовца, свог, како га је звао, духовног оца у области гинекологије и акушерства, проф. Шуловић оснива Одељење за патологију трудноће, потпуно нове дисциплине којој пионирски утире пут. Десет година касније нова дисциплина је прерасла у посебну супспецијалност – Перинаталну медицину, чији је творац на нашим просторима управо проф. Шуловић.

Захваљујући дужим боравцима у иностранству (у Стразбуру 1958/59. године, на Харварду у Бостону 1965/66. године), проф. Шуловић је значајно допринео да се Гинеколошка клиника отвори према свету, али и да се свет заинтересује за нашу медицину. У периоду 1973-1985. године као директор подстиче не само стручно усавршавање, већ и значајан научни развој на Гинеколошко-акушерској клиници. Несебично се ангажује и као ментор помаже вели-

ком броју лекара с клинике, као и из свих крајева тадашње Југославије, у изради магистарских и докторских теза. Својим приступом, радом и непосредним доприносом проф. Шуловић је у свим тим тезама био више него ментор, чак би се могло рећи да је постајао – коаутор.

Клиника је и раније била *alma mater* свих гинеколошких клиника у тадашњој држави, али је у време руковођења проф. Шуловића њен углед превазишао европске границе. Под његовим руководством су уведене многе савремене дијагностичке методе, амниоцентеза, ултразвук, специфичне биохемијске анализе за фетоплацентно испитивање, организована је биохемијска лабораторија и остварена сарадња с разним истраживачким институцијама. Увео је и нове приступе и схватања о примени царског реза и први пут у нашој земљи основао одељење царских резова. У породилишту је уведена тада у Европи још мало позната метода кардиотокографије, као и директно одређивање ацидобазног статуса плода у порођају. Основано је и Одељење неонатологије. Успостављена је јединствена перинатолошка служба обједињавањем свих међусобно повезаних дисциплина, епидемиологије, генетике, патолошке анатомије – фетопатологије. Клиника је добила и сталну интернистичку службу, консултативну службу уролога и хирурга и конзилијарну службу за лечење малигну одељења. Подржао је и оснивање Одељења за вантелесну оплодњу. Једном речју, клиника је била институција с организацијом која је била авангардна и за водеће европске центре.

Ни на плану едукације и истраживања није желео да поустане: успостављени су недељни семинари с учешћем не само лекара с клинике, већ и лекара из других установа, а неретко и гостију из иностранства. Био је носилац бројних истраживачких пројеката значајних за науку, медицинску струку и сам српски народ. Клинику је осећао као своју кућу, а сарадницима стварао утисак да су чланови једне велике породице. Као велики алтруиста, бринуо је о проблемима свих запослених на клиници, како лекара и медицинског особља, тако и спремачица, радника и серверки.

За све су његова врата увек била отворена. Знањем, хуманизмом и неоспорним стручним ауторитетом пленио је болеснике, а достојанственошћу, ерудицијом и харизмом своје саговорнике. Био је *persona grata* широм света.

За свој научни, стручни, наставни и јавни рад проф. др Војин Шуловић је добио неколико признања. Највеће је, свакако, избор у највишу духовну установу српског народа – Српску академију наука и уметности (САНУ). За дописног члана САНУ проф. Шуловић је изабран 1978, а за редовног 1988. године. У САНУ је био председник Међудодељењског одбора за инфективне болести и њихов утицај на хуману репродукцију, укључујући и *HIV*, и Одбора за проучавање биологије репродукције човека, секретар Одељењског одбора за праћење развоја медицинских наука у Србији и члан Уредништва часописа *Bulletin Scientific*. Добитник је Седмојулске и Октобарске награде града Београда, Награде СДЗ за научни рад и Медаље српског ратника. Проглашен је за почасног грађанина Куршумлије и Смедерева, и добио кључеве тих градова. Носилац је и неколико домаћих и страних одликовања, међу којима је и Орден витеза за националне заслуге, високо признање председника Републике Француске. Почасни је члан Друштва гинеколога и акушера Француске, Русије и Пољске, Војводства Познања, Медицинске академије Румуније, Друштва хирурга Јордана, те скоро свих гинеколошко-акушерских секција лекарских друштава претходне Југославије. Његово име је била персонификација гинекологије и акушерства Србије.

У историји српске медицине остаје запис о горастасној личности која је својим радом, доприносом и стручним ауторитетом трајно обележила почетак савремене епохе гинекологије и акушерства. Смрћу академика Војина Шуловића наша медицина је изгубила личност која је читав свој живот посветила струци, науци и педагошком раду.

*Проф. др Небојша РАДУНОВИЋ,
директор Института за гинекологију и
акушерство Клиничког центра Србије*

* Рукопис је достављен Уредништву 31. 3. 2008. године.